

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Позивајући се на члан 231 Статута Филозофског факултета Универзитета у Београду и у складу са члановима 5 и 6 Правилника о додели признања Универзитета у Београду (Гласник Универзитета у Београду, бр. 139/07), Одељење за филозофију Филозофског факултета предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета да донесе следећу одлуку и проследи је заједно са образложењем Комисији за универзитетска признања Универзитета у Београду:

О д л у к а

Филозофски факултет Универзитета у Београду покреће иницијативу за доделу почасног доктората Универзитета у Београду проф. др Петер Шредер-Хајстеру (Peter Schroeder-Heister), професору логики и филозофије језика са Универзитета у Тибингену у Немачкој.

О б р а з л о ж е њ е

Проф. др Петер Шредер-Хајстер је данас један од најугледнијих стручњака у области логики и филозофије која се зове општом теоријом доказа. Ради се о посебној области теорије доказа и логики, области која има полувековну традицију, и разликује се од остале теорије доказа тако што се не бави непротивречношћу него истраживањем појма доказа и филозофским последицама добијених резултата. Осим тога, та област теорије доказа је блиска теоријском рачунарству и од великог је значаја не само за математику и филозофију него и за рачунарство. (Треба напоменути да је Београд једини академски центар у којем постоји Семинар за општу теорију доказа; в. <http://www.mi.sanu.ac.rs/seminars/seminar18.htm>.) То што је та област данас у успону у великој мери је Шредер-Хајстерова заслуга.

Он се родио 1953. године у Дирену (Düren) у Савезној Републици Немачкој. Студирао је од 1971. до 1977. на Универзитету у Бону и тамо дипломирао из филозофије и математике. На истом универзитету је докторирао 1981. године са тезом из теорије доказа под менторством професора Хазенјегера (Gisbert Hasenjaeger) из Бона и професора Правица (Dag Prawitz) из Стокхолма, једног од утемељивача опште теорије доказа, који јој је дао име. Од 1978. до 1989. радио је на Универзитету у Констанцу где је одбранио хабилитациону тезу из логики и филозофије 1988. године, а затим од 1989. до данас ради на Универзитету у Тибингену на Филозофском факултету и Факултету за рачунарство као професор логики и филозофије језика. Међу многим дужностима које је обављао током каријере, као што су руковођење пројектима, уређивање часописа, зборника радова и организовање научних скупова, истиче се председавање програмским одбором једног веома великог научног скупа, Четрнаестог конгреса за логику, методологију и филозофију науке (<http://www.clmps2011.org/>, Нанси, Француска, јул 2011; ради се о највећем скупу који окупља логичаре и сродне области филозофије). Може се рећи да је то био Шредер-Хајстеров конгрес. Тренутно је Шредер-Хајстер генерални секретар Одељења за логику, методологију и филозофију науке Међународне уније за историју и филозофију науке (<http://www.dlmps.org/>), што је једно од кључних административних места у логичкој струци на светском нивоу.

Шредер-Хајстерово име је пре свега везано за један програм у општој теорији доказа који се назива доказно-теоријском семантиком, што је термин који је он увео. Ради се о нечем што се заснива на Генценовим (Gerhard Gentzen) идејама из раних тридесетих година XX века, којима су се касније доста бавили Правиц и Дамет (Michael Dummett). Шредер-Хајстерова истраживања и резултати се овде не ограничавају на логичке системе, него се тичу и филозофије, а задиру и у рачунарство и когнитивне науке, укључујући психологију. (Осим 65 запажених радова из логики, филозофије и рачунарства, ставио је своје име и на 14 радова из

психологије; Шредер-Хајстерова библиографија, која још укључује и 9 књига које је приредио, као и прегледе и енциклопедијске чланке, може да се нађе у приложеној биографији и на адреси: <http://www.uni-tuebingen.de/en/faculties/faculty-of-science/departments/computer-science/lehrstuehle/logik-und-sprachtheorie/personen/prof-dr-peter-schroeder-heister/research/list-of-publications.html#c88222>; в. још: http://de.wikipedia.org/wiki/Peter_Schroeder-Heister). У доказно-теоријској семантици значење се везује за доказно-теоријску синтаксу, а не за семантику инспирисану теоријом модела, као што се обично чини у логици. Ради се о једној логичкој и филозофској парадигми која упућује на нешто сасвим ново, још недовољно истражено. Шредер-Хајстерове идеје и резултати су у тој, иначе оригиналној, области међу најоригиналнијим. Он тврди да у филозофији језика категоријални искази не треба да имају преимућство над хипотетичким, него баш обрнуто (што је у складу са резултатима категоријалне теорије доказа).

Веома су значајни и Шредер-Хајстерови радови из историје логики. У њима је успео да открије семе данашњих значајних идеја, које је раније било занемарено. То је најинтересантнији начин бављења историјом науке. Треба истаћи занемарено предосећање будућих успеха, а не пописивати неуспехе.

Шредер-Хајстеру је посвећен чланак у „International Directory of Logicians” (College Publications, London, 2009), књизи у којој је издвојено 260 најугледнијих логичара и приказан њихов рад.

Шредер-Хајстер одржава везе са београдском школом опште теорије доказа више од тридесет година. Он је гостовао у Београду средином осамдесетих година и требало би ускоро да поново гостује. У међувремену је сарађивао са београдским логичарима, омогућио им гостовања у Констанцу и Тибингену, и био је коаутор у заједничким радовима. Треба истаћи да та сарадња није уопште била прекинута деведесетих година, у доба Југословенског грађанског рата. У јеку тог рата, Шредер-Хајстер је издао са једним колегом из Београда, Костом Дошеном са Филозофског факултета Универзитета у Београду, један веома утицајан, данас класичан, зборник радова „Substructural Logics” (Oxford University press, 1993; http://www.uni-tuebingen.de/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&t=1415815966&hash=e43e94d3fb5380a622e927c8123835b5c2dd16cc&file=fileadmin/Uni_Tuebingen/Fakultaeten/InfoKogni/WSI/LS/psh/forschung/publikationen/editions/SLC2.pdf), који је произашао из једне конференције коју су претходно заједно организовали у Тибингену. То је била прва конференција из једне од најуспешнијих области истраживања у неklasичним логикама, и на њој се први пут појавио термин „супструктуралне логики”, којим се та област данас назива.

Због свега тога, моли се Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Београду да прихвати овај предлог да се проф. др Петеру Шредер-Хајстеру додели титула почасног доктора Универзитета у Београду и да тај предлог проследи Комисији за универзитетска признања Универзитета у Београду.

Проф. др Драго Ђурић
Управник Одељења за филозофију

Електронски прилог: детаљан CV и чланак из „International Directory of Logicians”